

Hembygd 2.0 – hitta berättelsen!

Berättelser bevingas och Samhället berättar 2.0

Bildcollage av Ingrid Lindberg

Bohusläns hembygdsförbund är projektägare till Hembygd 2.0 – hitta berättelsen som är ett initiativ från bildkonstnären Ingrid Lindberg. Idén med projektet är bland annat att levandegöra lokal kulturhistoria med film, stimulera till möten över generationsgränser, öka mediekunskap och kvalitetstänk kring innehåll i digitala och sociala medier, bidra till rikare kulturliv och stärkt integration samt stärka localsamhällets attraktionskraft. Från våren 2016 och in på höstkanten pågick en förstudie finansierad av Fyrbodals kommunalförbund och redan under förstudien tog två förprojekt form, ett i Torslanda och ett i Hamburgsund.

Text Marika Russberg

Bevinga berättelsen – Torslanda

Projektledaren Ingrid Lindberg kontaktade två av Bohusläns hembygdsförbunds medlemsföreningar under förstudien och båda föreningarna, Björlanda-Torslanda hembygdsförening och Hamburgsunds Bildarkiv nappade på idén.

–När vi först träffade Ingrid blev några av oss i styrelsen mycket intresserade. Detta skulle dels kunna ge oss möjlighet att få fram filmer med anknytning till hembygdsföreningens verksamhet, det vill säga dokumentera gamla Torslanda och även prylar som vi har i vår gård. Dels skulle det även ge oss som personer en kunskap att utnyttja den nya tekniken att på ett enkelt sätt skapa film, berättar Urban Jansson, ordförande i Björlanda-Torslanda hembygdsförening. Föreningen utsåg Pia Magnusson och Urban att arbeta tillsammans med Ingrid och övriga aktörer i projektet, som biblioteket i Torslanda och kulturhuset Vingen. Projektet i Torslanda fick namnet Bevinga berättelsen med en blinkning till att Torslanda under lång tid var känd för sin för sin flygplats.

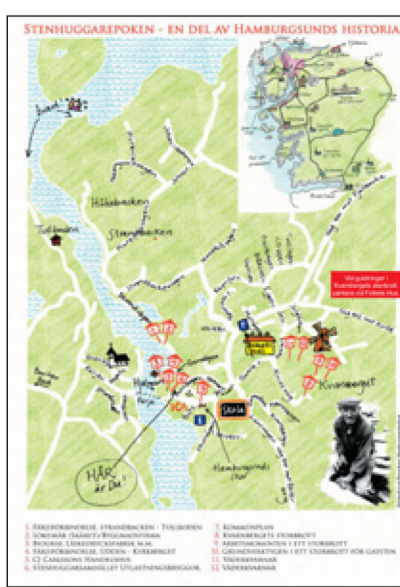
Temadag i Kulturhuset Vingen, Torslanda

En temadag på kulturhuset Vingen mitt i samhället började planeras med föredrag, filmworkshop och filmvisning. –Det var god stämning i arbetsgruppen och de som var med kändes intresserade. Under arbetets gång kände jag personligen viss besvikelse över att skolans representant inte deltog. Efter hand förstod vi även att skolornas intresse för projektet var lågt. Detta märktes även under temadagen då inga skolbarn deltog. Däremot kom barn till workshopen med Barnfilmskolan. Efteråt har vi diskuterat och insett att det är väsentligt att få med skolan. Vi har bestämt att försöka göra ett omtag och få kontakt med skolorna genom deras elevråd, avslutar Urban, som själv blev så inspirerad av temadagen att han själv gick hem och

Affischen för Temadagen Bevinga berättelsen på Kulturhuset Vingen hösten 2016.

Bevinga berättelsens facebookside.

Ur broschyren om Samhället berättar i Hamburgsund. Broschyren berättar om de skyltar som finns runt om i samhället som berättar om samhällets historia.

annat på Youtube och fick nära 2000 visningar på bara några dagar, vilket visar på gemenslagskraften i digitala kanaler. Många har kommenterat filmen och önskat fler filmer, både nyinflyttade och gamla torslandabor. Urban har fortsatt att göra filmer, bland annat om Torslanda flygplats och personer som sett filmerna är intresserade att göra nya filmer. –Det finns hur mycket som helst att göra filmer om. Jag väntar bara på tillfället att inspirera ungdomar att börja filma, avslutar Urban. En annan aktör inom projektet i Torslanda är Kulturhuset Vingen där Hanna Schütz är föreståndare. –Det var som en present när Ingrid pratade om projektet, nästan exakt det jag drömt om, berättar Hanna. –Motivationen var först att försöka få barn till huset, sen har jag länge funderat över den segregation som finns mellan generationer, äldre umgås och träffar andra äldre, unga med unga, barn med barn och aldrig möts vi. Aktiviteter marknadsförs ofta efter ålder, till exempel: Från 15 år, Från 18 och så vidare, eller: För barn. Att istället få åldersolika, vilket härligt ord, att mötas vore fint, att uppmuntra till umgänge över generationsgränserna, att umgås och dela ett intresse. Som representant för civilsamhället och Folkets Hus-rörelsen såg jag också en möjlighet att få olika institutioner/förvaltningar att samarbeta inom projektet, bibliotek med Kulissombud med kulturskolan med hembygdsföreningen. Samverkan över gränserna har varit ett starkt incitament för de som ingår i arbetsgruppen att vilja driva projektet vidare. Ett annat perspektiv inom projektet Hembygd 2.0 är att lyfta lokalsamhället. Detta kommenterar Hanna med att Torslanda växer så det knakar med en enorm inflyttning som inte verkar avta. Detta gör att många människor har en ny hembygd. Här fyller projektet också en viktig roll.

Samhället berättar – Hamburgsund

Hamburgsunds Bildarkiv har varit delaktiga i projektet Samhället berättar som är ett resultat av bildarkivets bok Stenhuggarepoken 1887–1970 Hamburgsund, Heestrand, Slottet. När boken kom ut 2008 uppmärksammades den stort lokalt och bland annat av Hamburgsunds turistinformation genom Åsa Qvist som tog initiativ till och bildade en projektgrupp som

bestod av turistinformationen, Hamburgsunds Bildarkiv och Tanums Hamn och Turism. Projektgruppen fick i uppdrag att identifiera ett antal historiskt intressanta platser eller händelser i samhället och dessa skulle vara hållpunkter för historiska guidningar i samhället. Detta kompletterades med informationsskyltar på platserna. Projektet döptes till Samhället berättar, två guidegrupper bildades, en för samhället och en för Kvarnbergets stenslott. Guidningarna pågick somrarna 2008 – 2013 och var mycket uppskattade. Skyltarna i samhället och i Kvarnberget finns kvar med orienteringstavlor på två platser i samhället så att besökare i dag på egen hand kan vandra runt i samhället och kunna läsa om människorna, husen och platsen på de tretton skyltarna. Tanken var att det skulle finnas inspelade berättelser som komplement till skyltarna men detta blev aldrig verklighet på grund av för höga kostnader. Så när Ingrid Lindberg medverkade i bildarkivets Öppet hus en höstkväll 2015 och berättade om sin idé kom några personer från bildarkivet att tänka på Samhället berättar och om detta

Lennart Hakeröd från Hamburgsunds Bildarkiv berättar och visar bilder för årskurs 5 och 6 på Hamburgsundsskolan under inspirationsdagen i mitten av november. Eleverna är delaktiga i Hembygd 2.0 – Samhället berättar. Foto Ingrid Lindberg.

skulle kunna utvecklas och fortsätta inom Hembygd 2.0 – hitta berättelsen... Och svaret till Ingrid som undrade om föreningen var intresserade av Hembygd 2.0 blev: –Självklart vill vi vara med i projektet! Berättar Gerhard Borgljung från Hamburgsunds Bildarkiv.

Så tog idén form och fick namnet Hembygd 2.0 Samhället berättar. Hamburgsundsskolan kontaktades och var intresserade av att delta. Bildarkivet använder skolans lokaler till sin verksamhet, men har inte samverkat med skolan i någon större omfattning tidigare. Men nu blev det ändring på det! Hamburgsundsskolans årskurs 5 och 6 bjöds in till en inspirationsdag. Nu skapar eleverna digitala berättelser som kommer att kunna laddas ner via till exempel en smartphone på platsen för skylten.

Bildarkivet möter elever i årskurs 5 och 6

Arbetet med att planera för projektet tog fart i somras då Ingrid och bildarkivets projektgrupp träffades i Gerhards sjöbod. Ingrid gick igenom grunderna för en digital berättelse och hur dessa kan bli tillgängliga för många via internet via bland annat Youtube och Facebook. –Vi protesterade högljutt, berättar Gerhard. Detta hade vi inte väntat oss, nej, nej, detta är inget för oss gamla. Efter ett lugnande samtal fick Ingrid oss att sitta kvar i sjöboden och när mötet var slut hade vi tagit fram förslag på filmtitlar till fyra skyltar och fått i ”hemläxa” att fundera ut nio titlar till.

En inspirationsdag för skolan i november började planeras.

–Detta har varit en fantastisk rolig resa. Att Ingrid var en skicklig bildkonstnär det visste vi alla, men att hon även var en otroligt skicklig projektledare och pedagog, har vi nu också verkligen fått klart för oss, säger Gerhard.

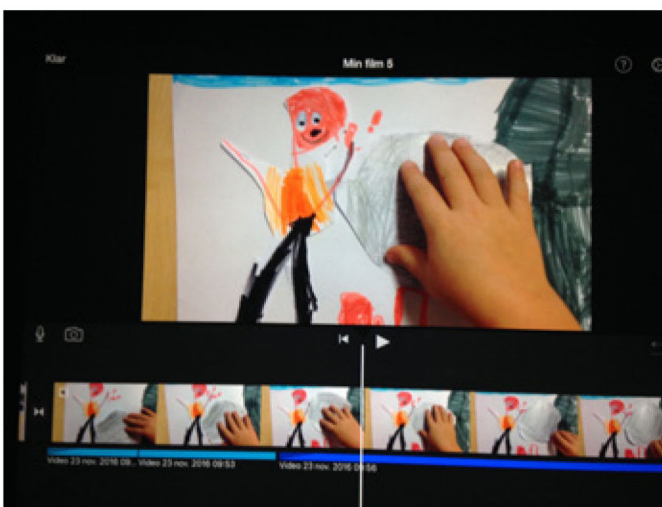
Under inspirationsdagen i skolan samlades tre klasser i ett klassrum, bildarkivet visade och berättade om bilder från förr och Ingrid Lindberg, berättar att eleverna visade intresse och tyckte det var spännande att lyssna på de äldre som berättade. Att eleverna sedan själva fick ge sig ut och leta efter dagens version av gamla foton från bildarkivet och sedan jämföra bilderna från förr med sina egna engagerade dem ännu mer.

–Så inför Startdagarna då jag skulle sätta igång eleverna med både bild- och berättarteori och ha en filmövning var eleverna förväntansfulla. Jag hoppas innerligt att jag kunde tillfredsställa alla dessa förväntningar och ge dem de verktyg som de nu behöver för att fortsätta med uppgiften. Sedan tog klassförestandarna Annica Ejdesör och Håkan Elg över och har väglett eleverna i arbetet med att göra research, leta bildmaterial hos bildarkivet, filma och redigera.

Elevernas filmer kommer att visas på en Filmfestival i maj. Håll utkik på projektets webbsida för tider, adressen finns allra sist.

Filmworkshop i förskoleklass

Även en filmworkshop på tema Sagor och sägner har genomförts med yngre barn i Hamburgsundsskolans förskoleklass av Ingrid och Gun Jarnedal, muntlig berättare, som bland annat håller i Bohusläns hembygdsförbunds projekt Sägner i hembygden. Ingrid och Gun besökte barnen en förmiddag och Gun

*En av elevernas i förskoleklassens film, visad på en Ipad.
Foto Ingrid Lindberg.*

berättade sägner, bland annat om Jätten Husman som bodde i Husmansberget i Hamburgsund och kanske var de äldres förklaring på jordbävningar och bergskred. –Efter att barnen hade lyssnat med spänning delades de upp i grupper och fick prova på att återberätta och så gestalta med saker eller teckningar till detta som sedan filmades. Sägner om Husman och sägner om Havspojken var klara favoriter och åtminstone en film blev det som barnen storögt slukade. Att höra sina egna röster till egna teckningar på storskärm blev nog en speciell upplevelse. Enligt klassförestandare Annica Bjering så var detta ett jättespännande koncept och som de gärna ville jobba mer med.

Kulturmöten över generationsgränser och DigiKult

Hembygd 2.0 – hitta berättelsen har presenterats på två stora konferenser. Kulturmöten är ett samarbete mellan Göteborgs stad, Göteborgs universitet, Centrum för kultur och hälsa och Västra Götalandsregionen. Forskare vid Göteborgs universitet ingår i tre delprojekt knutna till dessa aktiviteter i kommunen med syfte att belysa äldres delaktighet i kulturlivet med fokus på mångfald och generationsmöten, nya arbetssätt, implementeringsprocesser och sambandet kultur och hälsa. DigiKult är en nordisk mötesplats för digitalt kulturarv i praktiken. Idén är att skapa ett forum för alla som är intresserade av digitalt kulturarv, och att lägga fokus på praktik och resultat. Projekt Hembygd 2.0 bjöds in att medverka på DigiKult i mars och Ingrid Lindberg och Marika Russberg presenterade projektet på konferensen. Övriga medverkande var bland andra Riksarkivet, museer i Sverige och utomlands, universitet och många fler.

Här hittar du allt om Hembygd 2.0 – hitta berättelsen

På projektets webbplats finns information om projektet, länkar till Bevinga berättelsen och Samhället berättar, till facebooksidor, blogg och mycket mer.
hembygd20.wordpress.com